

NIEUWBOUW KOSH: EEN UNIEKE EERSTEGRAADSCAMPUS IN HERENTALS

Waarin Vlaamse onderwijshuisvesting verschilt van een Nederlands schoolgebouw

In januari 2017 is in Herentals de eerstegraadscampus van kOsh (Katholiek Onderwijs Stad Herentals) in gebruik genomen. Het gebouw is bestemd voor 1.000 leerlingen en telt twee bouwlagen. Wilt u weten wat dit gebouw uniek maakt, en waarin de eigenheid van een Vlaams schoolgebouw bestaat? Leest u dan verder om met deze unieke campus kennis te maken.

De eerstegraadsschool ligt aan de Ieperstraat in Herentals. Het ontwerp is een open campus met een centraal dorpsplein. De school streeft naar geborgenheid op een modern ogende campus, met licht en lucht, een open karakter en een goede mobiliteit. Kortom, een vernieuwende en energiezuinige school. Een eerstegraads opleiding betreft in Vlaanderen de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Dit onderwijs is bedoeld voor een brede vorming van de leerlingen, waar relatief weinig specialisatie plaatsvindt. Na de eerstegraads opleiding stromen leerlingen door naar een tweede- en derdegraads opleiding.

EIGENTIJDSE UITSTRALING

Er is gezocht naar een architectuur met een eigentijdse uitstraling die past binnen de omgeving. Daarnaast is een krachtige volumewerking nagestreefd die de hoogte van het ontwerp reduceert tot twee bouwlagen. De twee vleugels worden met elkaar verbonden door twee 'bruggen', waarvan er één overdekt is. Door de aanwezigheid van de twee 'bruggen' zijn er

overdekte speelplaatsen gecreëerd en ontstaan er verschillende buitenruimten met elk een eigen karakter.

De refter (aula) ligt centraal binnen de campus en kan ook als multifunctionele ruimte worden gebruikt. Er werd veel aandacht besteed aan de verblijfskwaliteit voor de leerlingen. Het interieur is open en speels gehouden met bijzondere aandacht voor transparantie in het gebouw. Zo worden er veel mogelijkheden gecreëerd voor contact tussen leerlingen op verschillende plaatsen. Door te werken met veel glas en ruime gangen ontstaat er dus visuele interactie. De verdieping is voorzien van een aantal open leerpleinen. De gangen worden onderbroken door groepen lockers waarbij elke leerling in de nabijheid van het klaslokaal over zijn eigen locker kan beschikken.

HET BOUWPROCES

Het ontwerptraject is gestart in 2012. Eind 2016 is het gebouw door de aannemer opgeleverd. Het gebouw is gerealiseerd door middel van een DBFM-strategie (Design, Build, Finance, Maintain). De aannemer ►

heeft een prijsstelling gedaan op grond van een prestatiegericht ontwerp dat door het ontwerpteam (het zogenaamde basisteam) is ontwikkeld. De aannemer heeft het ontwerp uitgewerkt en geoptimaliseerd tot een uitvoeringsgereed ontwerp, waarna hij tot realisatie is overgaan. Hiernaast is het de taak van de aannemer om het gebouw voor een periode van 30 jaar te onderhouden.

HET EIGENE VAN DE KOSH CAMPUS

In een Vlaams schoolgebouw komen functioneel gezien vrijwel dezelfde ruimten voor als in een Nederlands schoolgebouw, alleen zijn ze regelmatig voorzien van een andere naam. Een aula heet bijvoorbeeld een refter. Een kantoorruimte heet een bureel. Een schoonmaakberging heet een kuishok. Er zijn echter meer verschillen dan enkel terminologie. Op het gebied van waterafvoer stelt de Vlaamse regelgeving bijvoorbeeld aanzienlijk meer eisen dan de Nederlandse regelgeving. De school is als gevolg hiervan voorzien van meerdere ondergrondse hemelwatertanks met een capaciteit van totaal 240.000 liter. Dit regenwater wordt na filtering en opslag onder meer gebruikt voor toiletspoeling en voor wasmachines. Hiernaast zijn er op het buitenterrein ook nog infiltratievoorzieningen en aanzienlijke ondergrondse buffertanks opgenomen die regenwater vertraagd afvoeren. Doel van deze voorzieningen is om de piekbelasting op het gemeentelijk riool te beperken. Ten aanzien van watergebruik is het schoolgebouw dus zeer duurzaam te noemen.

Ook op het gebied van energieprestatie zijn er verschillen. In Nederland wordt de energiezuinigheid van een schoolgebouw gemeten met een EPC-score, welke aan minimale eisen moet voldoen. In Vlaanderen wordt de energiezuinigheid beoordeeld met een E-peil en een K-peil. Dit is een lokale vertaling van dezelfde Europese regelgeving waarop ook de Nederlandse EPC-systematiek is gebaseerd. Het K-peil is een maat voor de isolatiegraad van een gebouw. Het E-peil is onder meer een maat voor de energieprestatie van de werktuigbouwkundige en elektrotechnische installaties. Voor de nieuwbouw-campus is een K-peil behaald van 31 en een E-peil van 54. De maximaal toegestane waarde voor het K-peil was 40, voor het E-peil was dat 60. Daar wordt

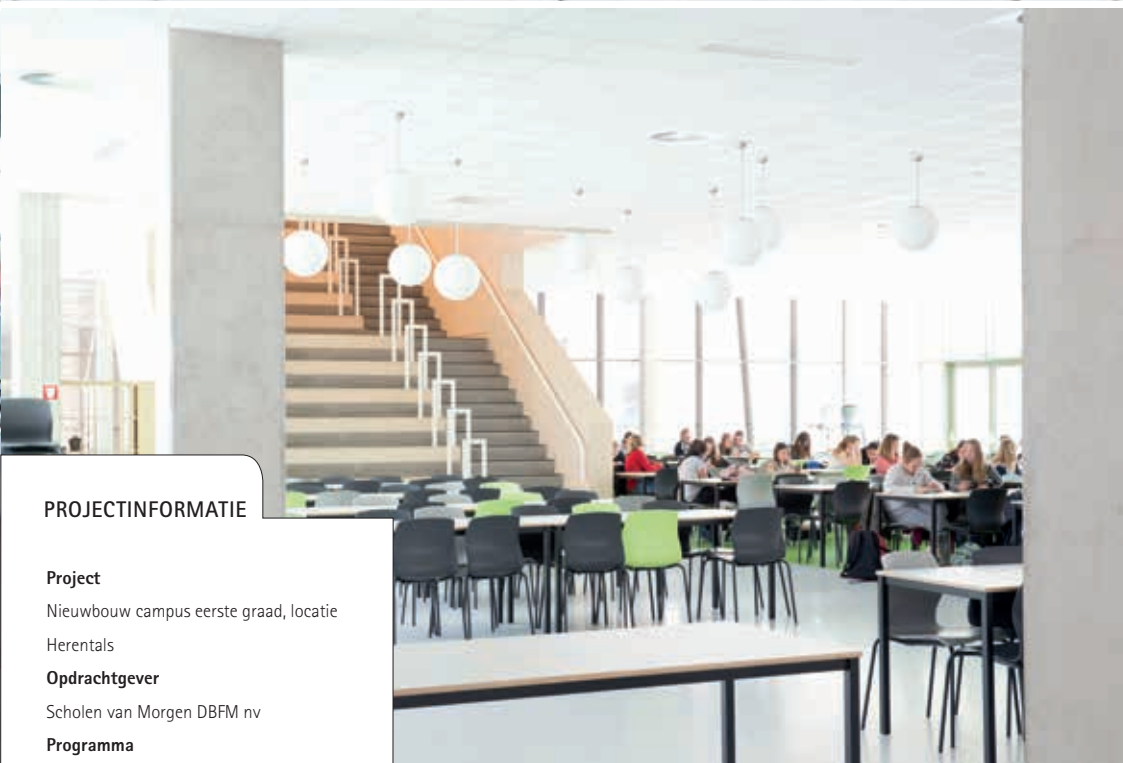


"Als we het gebouw van kOsh vergelijken met een Nederlands schoolgebouw zijn er de nodige verschillen te constateren"



dus in beide gevallen ruim aan voldaan. De scores zijn bepaald door een zogenaamde EPB-verslaggever. Als in Vlaanderen bij oplevering blijkt dat niet aan de wettelijke vereisten is voldaan, wordt er een boete opgelegd. Voor de nieuwbouw van kOsh was dit niet aan de orde.

Het energieconcept van de kOsh campus is te duiden als eigentijds en modern. Het gebouw is niet alleen voorzien van een hoogwaardige thermische schil, maar ook van energiezuinige LED-verlichting, automatische zonwering en CO₂-gestuurde ventilatie met warmteterugwinning. Hiernaast is het schoolgebouw voorzien van een installatie voor warmte- en koudeopslag in de bodem (WKO). Hierdoor is er niet



PROJECTINFORMATIE

Project

Nieuwbouw campus eerste graad, locatie
Herentals

Opdrachtgever

Scholen van Morgen DBFM nv

Programma

School voor 1.000 leerlingen eerste graad

Oplevering

November 2016

BVO

9.910 m²

Bouwkosten

ca. € 17.120.000 (excl. btw)

Algemeen aannemer

MBG

Architect

CONIX RDBM Architects

Constructeur (stabiteit)

Bureau Van Ransbeeck

Bouwfysica en installaties (technieken)

ZRi (Van Zanten Raadgevende ingenieurs)

alleen duurzaam opgewekte warmte voor het gebouw beschikbaar, maar ook duurzame en energie-efficiënte koeling (zogenaamde vrije koeling). In Nederland heeft het toepassen van een WKO-installatie in een schoolgebouw inmiddels brede ingang gevonden. Voor Vlaanderen is dit echter uniek, de campus van kOsh is de eerste secundaire school die is voorzien van een WKO-installatie.

BRANDVEILIGHEID

Op het gebied van brandveiligheid zijn er verschillen tussen een Vlaams en een Nederlands schoolgebouw. De Vlaamse bouwregelgeving stelt bijvoorbeeld hoge eisen aan de capaciteit van de vluchtwegen (ofwel de opvang- en doorstroomcapaciteit). De hoofdtrap-

penhuizen hebben bijvoorbeeld een breedte van 1,8m per trap om leerlingen tijdig in veiligheid te brengen. Daarnaast zijn er boven in de trappenhuis automatisch gestuurde rookluiken opgenomen om eventuele rookvorming in het trappenhuis af te kunnen voeren. Ook voor brandcompartimentering zijn er in Vlaanderen hogere eisen dan in Nederland. Alle brandkleppen in luchtkanalen moeten aangestuurd worden door de brandmeldcentrale, enkel een lokale schakeling op temperatuur voldoet hier bijvoorbeeld niet. De zones boven het verlaagd plafond (in Vlaamse termen het 'vals plafond') moeten binnen een brandcompartiment zijn gesegmenteerd in rookcompartimenten om ongewenste verspreiding van rook tegen te gaan. Ten slotte zijn er ook wat betreft brandbestrijding in een Vlaamse school meer voorzieningen aanwezig. In de nieuwbouw van kOsh is er bijvoorbeeld bij elke brandslanghaspel een aansluiting voor een brandhydrant voorzien. Dit is een zogenaamde natte blusleiding die door de brandweer bij repressief optreden kan worden ingezet. Al met al kan worden gesteld dat er voor een Vlaams schoolgebouw hogere brandveiligheidseisen gelden dan voor een Nederlands schoolgebouw.

OVEREENKOMSTEN

Als we het gebouw van kOsh vergelijken met een Nederlands schoolgebouw zijn er de nodige verschillen te constateren. Ten aanzien van waterverbruik, energieprestatie en brandveiligheid zagen we een aantal voorbeelden hiervan. Dit volgt uit de lokale regelgeving en bouwpraktijk. Toch kunnen we

zeggen dat er ook in een belangrijk opzicht overeenstemming is. Een schoolgebouw dient ertoe om het primaire proces dat er in een gebouw plaatsvindt maximaal te ondersteunen. Dat geldt zowel in Vlaanderen als in Nederland. Een schoolgebouw moet functioneel, gezond, comfortabel en veilig zijn; en behalve dit voor jongere generaties ook fungeren als een schoolvoorbeeld van duurzaamheid. Net als veel nieuw gerealiseerde Nederlandse scholen voldoet de kOsh campus zondermeer aan deze doelstelling. Het gebouw mag in Nederlandse termen zeker gekwalificeerd worden als een frisse school. 🌱

▶ Voor meer informatie neemt u contact op met Martijn van Winkelen van ZRi: vanwinkelen@zri.nl of u kijkt op www.zri.nl.